

Tiivistelmä merimatrustajien oikeuksia onnettomuustapauksessa koskevista säännöksistä¹

[Rahdinkuljettajan on annettava matkustajille vähintään nämä tiedot ennen matkaa tai lähtöhetkellä siltä osin kuin asetusta sovelletaan matkustajien kuljettamiseen. Tämä tiivistelmä ei ole oikeudellisesti sitova.]

Merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa annettua asetusta (EY) N:o 392/2009 aletaan soveltaa EU- ja ETA-valtioissa² 31. joulukuuta 2012. Asetukseen sisältyy tiettyjä vuoden 1974 Ateenan yleissopimuksen (sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2002 pöytäkirjalla) määräyksiä, jotka liittyvät matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamiseen meritse.

Asetusta sovelletaan kaikkiin rahdinkuljettajiin kansainvälisissä kuljetuksissa, EU:n jäsenvaltioiden välisissä kuljetuksissa ja tietyntyyppisissä jäsenvaltion sisäisissä kuljetuksissa edellyttäen, että

- alus purjehtii jonkin jäsenvaltion lipun alla tai on rekisteröity johonkin jäsenvaltioon, tai
- kuljetussopimus on tehty jossakin jäsenvaltiossa, tai
- lähtö- tai määräpaikka tai kumpikin on kuljetussopimuksen mukaan jossakin jäsenvaltiossa.

Se kattaa rahdinkuljettajan matkustajia, heidän matkatavaroitaan ja ajoneuvojaan sekä liikunta-apuvälineitä koskevan korvausvastuun onnettomuustapauksessa.

Asetus ei vaikuta rahdinkuljettajien oikeuteen rajoittaa onnettomuustapauksia koskevaa vastuutaan sen mukaisesti kuin mitä määrätään merioikeudellisia vaateita koskevan vastuun rajoittamisesta vuonna 1976 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1996 pöytäkirjalla) tämänhetkessä versiossa.

Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat sekä 'merionnettomuudet'³ että 'muut kuin merionnettomuudet' kuljetuksen aikana.

MATKUSTAJIEN OIKEUDET

Oikeus korvauksiin kuoleman tai henkilövahingon johdosta

Merionnettomuus: Matkustajalla on oikeus saada korvauksia rahdinkuljettajalta tai rahdinkuljettajan vakuutusyhtiöltä enintään 250 000 SDR:ää⁴ kaikissa tapauksissa, paitsi olosuhteissa, joihin rahdinkuljettaja ei voi vaikuttaa (esim. sota, luonnonmullistus tai kolmannen osapuolen toiminta). Korvaus voi olla jopa 400 000 SDR:ää, paitsi jos rahdinkuljettaja osoittaa, ettei tapahtuma johtunut sen tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Muu kuin merionnettomuus: Matkustajalla on oikeus saada korvauksia rahdinkuljettajalta tai rahdinkuljettajan vakuutusyhtiöltä enintään 400 000 SDR:ää, jos matkustaja osoittaa, että tapahtuma johtui rahdinkuljettajan tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Oikeus korvauksiin käsimatkatavaran menetyksen tai vahingoittumisen johdosta

¹ Tiivistelmä on laadittu merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 392/2009 (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 24) 7 artiklan mukaisesti.

² Asetusta aletaan soveltaa ETA-valtioissa ETA:n sekakomitean päätöksen N:o 17/2011 (EUVL L 171, 30.6.2011, s. 15) mukaisesti sen jälkeen, kun asianomaiset ETA-valtiot ovat tehneet asiaa koskevat ilmoitukset.

³ Tätä asetusta sovellettaessa 'merionnettomuudella' tarkoitetaan aluksen haaksirikkoa, kaatumista, yhteentörmäystä tai karilleajoa, aluksessa tapahtuvaa räjähdystä tai tulipaloa taikka aluksessa olevaa vikaa. 'Muulla kuin merionnettomuudella' tarkoitetaan tässä tiivistelmässä kaikkia muita kuljetuksen aikana sattuneita tapahtumia.

⁴ Onnettomuudesta johtuvat menetykset tai vahingot lasketaan "laskentayksikköinä", jotka ovat "erityisiä nosto-oikeuksia" (SDR) niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ovat osapuolina Kansainvälisessä valuuttarahastossa (kaikki EU:n jäsenvaltiot). Tietoa SDR:stä ja muuntokurssit ovat osoitteessa <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/sdr.htm>. 26. marraskuuta 2012: 1 SDR = 1,18 EUR.

Merionnettomuus: Matkustajalla on oikeus saada korvauksia rahdinkuljettajalta enintään 2 250 SDR:ää, paitsi jos rahdinkuljettaja osoittaa, ettei tapahtuma johtunut sen tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Muu kuin merionnettomuus: Matkustajalla on oikeus saada korvauksia rahdinkuljettajalta enintään 2 250 SDR:ää, jos matkustaja osoittaa, että tapahtuma johtui rahdinkuljettajan tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Oikeus korvauksiin muun matkatavaran kuin käsimatkatavaran menetyksen tai vahingoittumisen johdosta

Matkustajalla on oikeus saada korvauksia rahdinkuljettajalta enintään 12 700 SDR:ää (ajoneuvot ja ajoneuvon sisällä tai päällä oleva matkatavara) tai 3 375 SDR:ää (muu matkatavara), paitsi jos rahdinkuljettaja osoittaa, ettei tapahtuma johtunut sen tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Oikeus korvauksiin arvoesineiden menetyksen tai vahingoittumisen johdosta

Matkustajalla on oikeus saada korvauksia rahdinkuljettajalta enintään 3 375 SDR:ää rahan, vaihdanta-arvopaperien, kullan, hopeaesineiden, jalokivien ja koriste- ja taide-esineiden menetyksestä tai vahingoittumisesta ainoastaan, jos kyseiset arvoesineet on jätetty rahdinkuljettajan huostaan säilyttämistä varten.

Liikuntarajoitteen matkustajan oikeus korvauksiin liikunta-apuvälineiden tai muiden erityisvälineiden menetyksestä tai vahingoittumisesta

Merionnettomuus: Matkustajalla on oikeus saada asianomaisten välineiden jälleenhankinta-arvon tai niiden korjauskustannusten suuruinen korvaus rahdinkuljettajalta, paitsi jos rahdinkuljettaja osoittaa, ettei tapahtuma johtunut sen tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Muu kuin merionnettomuus: Matkustajalla on oikeus saada asianomaisten välineiden jälleenhankinta-arvon tai niiden korjauskustannusten suuruinen korvaus rahdinkuljettajalta, jos matkustaja osoittaa, että tapahtuma johtui rahdinkuljettajan tuottamuksesta tai laiminlyönnistä.

Oikeus ennakkomaksuun merionnettomuuden sattuessa

Kuoleman tai henkilövahingon tapauksessa matkustajalla tai muulla vahingonkorvaukseen oikeutetulla henkilöllä on oikeus ennakkomaksuun, joka riittää kattamaan välittömät taloudelliset tarpeet. Maksu on suhteutettava kärsittyyn vahinkoon, se on suoritettava 15 päivän kuluessa, ja kuolemantapauksessa sen on oltava vähintään 21 000 euroa.

MENETTELYN KULKU JA MUUT SEIKAT

Kirjallinen ilmoitus

Kun käsimatkatavaralle tai muulle matkatavaralle on tapahtunut vahinkoa, matkustajan on toimitettava rahdinkuljettajalle kirjallinen ilmoitus tietyssä ajassa⁵. Jos näin ei tehdä, matkustaja menettää oikeutensa korvaukseen.

Määräajat matkustajan oikeuksien käyttämiseksi

Vahingonkorvauskanne on nostettava toimivaltaisessa tuomioistuimessa yleensä kahden vuoden kuluessa. Määräajan alkaminen voi vaihdella menetyksen luonteen mukaan.

Korvausvastuuta koskevat vapautukset

⁵ Kun on tapahtunut näkyvää vahinkoa, kirjallinen ilmoitus on toimitettava käsimatkatavaran osalta ennen kuin matkustaja poistuu aluksesta tai sen yhteydessä ja muun matkatavaran osalta ennen matkatavaran toimittamista takaisin matkustajalle tai tämän toimittamisen yhteydessä. Kun matkatavaralle on tapahtunut vahinkoa, joka ei ole näkyvää, tai kun matkatavara on menetetty, kirjallinen ilmoitus on toimitettava viidentoista päivän kuluessa aluksesta poistumisesta tai matkatavaran toimittamisesta takaisin matkustajalle (taikka ajankohdasta, jolloin matkatavara olisi pitänyt toimittaa takaisin matkustajalle).

Rahdinkuljettajan korvausvastuuta voidaan pienentää, jos rahdinkuljettaja osoittaa, että matkustajan kuoleman tai henkilövahingon tai matkatavaran menetyksen tai vahingoittumisen aiheutti tai siihen myötävaikutti matkustajan tuottamus tai laiminlyönti.

Eri korvausmäärien ylärajoja ei sovelleta, jos osoitetaan, että vahinko on aiheutunut rahdinkuljettajan taikka rahdinkuljettajan tai alirahdinkuljettajan palveluksessa olevan henkilön tai asiamiehen teosta, joka on tehty kyseisen vahingon aiheuttamistarkoituksessa tai tietoisena kyseisen vahingon todennäköisyydestä.